

ALTERNATIV KOMMUNIKATION

~Børn med autisme med fokus på Social Story~

Lær af træer – gro i ro (Citat: Piet Hein)

Navn: Tina Hansen
Antal anslag: 19.197
Skole: UC Syd Aabenraa
Vejleder: Birgitte Bækgaard
Dato: 19.10.2009 – 22.10.2009
Fag: Dansk, Kultur og Kommunikation Studienummer: Pa07508

Indholdsfortegnelse

1 Indledning	s. 2
2 Problemstilling	s. 2
3 Faglig begrundelse	s. 2
4 Emneafgrænsning	s. 3
5 Metode.....	s. 3
6 Autisme	s. 4
6.1 Hvad kendetegner en autist?	s. 5
7 Kommunikation	s. 6
7.1 Alternativ kommunikation.....	s. 7
8 Hvad er Social Stories?	s. 8
8.1 Hvor kan Social Stories bruges?.....	s. 9
9 Skolen ved Stadionet.....	s. 9
9.1 Meningen med besøget	s. 9
9.2 Det skete der	s. 10
9.3 Social Stories og SMITTE model	s. 10
9.4 Feedback og erfaring.....	s. 10
10 Hvad er piktogrammer?	s. 11
10.1 Piktogrammer vs. Social Stories	s. 11
11 Hvordan kan jeg som kommende pædagog være med til at støtte sprogudviklingen med henblik på autister?.....	s. 12
12 Hvordan kan man hjælpe en autist med at gøre dagen overskuelig ved hjælp af alternativ kommunikation?.....	s. 12
13 Konklusion	s. 13
14 Litteraturliste	s. 15
Bilag 1 og 2	

1 Indledning

I Danmark har ca. 30.000 mennesker en diagnose kaldet autisme. Dvs. at ca. 60 ud af 10.000 mennesker har autisme. Det er ikke alle autister der har verbalt sprog, og dem der har et verbalt sprog, kan have svært ved at forstå betydningen af det de hører og siger. For dem som har et manglende eller delvis manglende sprog, er det derfor nødvendigt at have hjælpemidler, der kan hjælpe personer med autisme med at få en overskuelig hverdag, uden for mange konflikter pga. misforståelser. Da der altid har været noget mystik omkring autisme, er der kommet en del myter, jeg vil dog kun tage fat i de tre myter, jeg mener, er de vigtigste at få ryddet af vejen. Jeg har i denne opgave valgt at fokusere på børn og unge med autisme, da jeg gerne vil specialisere mig inden for mennesker med nedsat funktionsevne. Jeg vil først komme ind på hvad det vil sige at være autist, og hvad der kendetegner der er. Dernæst vil jeg komme ind på hvordan man kan kommunikere med et barn med autisme, som har et verbalt sprog, men som ikke forstå betydningen af det der bliver sagt. Jeg vil under dette afsnit, også komme ind på hvad alternativ kommunikation er, og tage udgangspunkt i en kommunikationsform der hedder Social Story. Jeg har sammen med to medstuderende, været ude på en skole i Haderslev, som bruger kommunikationsformen Social Story, hvor vi fik fortalt hvordan de brugte det, samt fik nogle redskaber til hvordan vi selv kunne lave en, på en problemstilling. Derudover vil jeg komme ind på en anden kommunikationsform, som jeg vil sætte op imod Social Story, og til sidst vil jeg komme ind på, hvordan jeg som kommende pædagog kan være med til at gøre hverdagen overskuelig for en person med autisme.

2 Problemstilling

Hvordan kan man hjælpe en autist med at gøre dagen overskuelig ved hjælp af alternativ kommunikation?

3 Faglig begrundelse

Jeg vil i denne opgave have fokus på hvordan jeg som kommende pædagog kan være med til at støtte sprogudviklingen med henblik på autister. Jeg vil analysere en metode som kan være med til udvikle brugerens kommunikative kompetencer ved hjælp af en alternativ kommunikationsform kaldet "Social Stories".

4 Emneafgrænsning

I denne opgave vil jeg komme ind på hvad alternativ kommunikation er, og hvordan man kan bruge det for at hjælpe børn og unge med autisme, med at få en mere overskuelig hverdag og socialt netværk.

5 Metode

Jeg vil bruge litteratur fra forskellige bøger, hjemmesider fra internettet, samt udleveret materiale fra Solveig Lautzen, en pædagog fra Skolen ved Stadionet, som vi, to andre medstuderende og jeg, havde et interview med.

6 Autisme

Ordet autisme kommer fra det græske ord "autos" som betyder "selv", og blev for første gang brugt af en psykiater fra det 20. århundredes begyndelse, ved navn Eugen Bleuer. Ordet autisme var på det tidspunkt ikke kendt af alle mennesker, men var meget velkendt inden for psykiatrien. Bleuers teori var, at autisme refererede til en forstyrrelse hos patienter med skizofreni, men denne teori blev slået ud, da Leo Kanner og Hans Asperger begyndte at studere autismen. I 1943 beskrev psykiateren Leo Kanner, hvad han mente autisme var, og året efter kom Hans Aspergers synspunkt. Autisme blev af Kanner beskrevet som børn, der var socialt tilbagetrukne, holdt af gentagelser og havde svært ved at lære at tale, mens Asperger beskrev sociale analfabeter med sære besættelser, som havde et veludviklet sprog og tilsyneladende var ret intelligente. Begge fremhævede de særheder og vanskeligheder der var kommunikativt med den sociale tilpasning hos børn med autisme. ¹ Da diagnosen autisme altid har været lidt mystisk at finde ud af, har den være genstand for en masse myter og teorier. Der har været mange myter om autisme, men jeg har valgt at tage tre som eksempler, da jeg mener, at det er de tre som er vigtigst at få på plads, da det ellers kan have konsekvens for den enkelte senere i livet. Da man ikke kan hjælpe den enkelte hvis man ikke er klar over følgende: en af myterne har været at det var en børnelidelse, som man kunne vokse sig fra, det er en myte, da det er en udviklingsforstyrrelse som påvirker hele den mentale udvikling, fra barnsben og op til voksenlivet. En anden myte er at et barn med autisme ikke kan lære noget, men med den rette hjælp og støtte, er det muligt at barnet kan komme til at udnytte sit fulde potentiale. Den tredje myte jeg har valgt at tage med er at børn med autisme ikke har nogle følelser, det er meget forkert da autister har følelser men har svært ved at udtrykke dem². Da jeg har taget de tre myter med, er det på grund af at jeg mener, at hvis man ved disse ting, og barnet får den nødvendige hjælp, kan man være med til at hjælpe barnet mest muligt, og give det mest ro i sindet. Når et barn nu til dags skal diagnosticeres om det har autisme, skal der udfyldes et skema, hvor alle kriterier skal være opfyldt, det er ikke længere kun en eller to ud af tre, som det var før i tiden, de skal alle være opfyldt siden den tidlige barndom. Det nyeste system til diagnosticeringen er udarbejdet af *International*

¹ Autisme – en gådes afklaring, Uta Frith, s. 19-23

² <http://www.autisme.dk/wm148285>

Classification of Diseases (ICD), som udgives af FN's verdenssundhedsorganisation, WHO³.

Skemaet der skal udfyldes ser således ud:

1: Der skal kunne observeres en kvalitativ svækkelse af den gensidige sociale interaktion i forhold til udviklingstrinnet. De adfærdsmæssige tegn inkluderer afvigende socialt samspil med hensyn til blikkontakt og gestikulation, samt fravær af personlige relationer.

2: Der skal kunne observeres en kvalitativ svækkelse af den verbale og nonverbale kommunikation i forhold til udviklingstrinnet. De adfærdsmæssige tegn omfatter firsinket sprogtilegnelse eller helt manglende tale samt fravær af varieret, spontan >>som om<< leg.

3: Der skal kunne observeres et tydeligt begrænset aktivitets og interesserertoire i forhold til udviklingstrinnet. De adfærdsmæssige tegn omfatter repetitive eller stereotype bevægelser som f.eks. viften med hænderne, samt abnormt intense eller snævre interesser⁴.

6.1 Hvad kendetegner en autist?

Det er ikke altid at man kan se om et barn lider af autisme, for som spæd er der ikke nogen symptomer, men når barnet bliver lidt ældre er der nogle træk, det kunne bl.a. være:

- Barnet kan synes at være døvt, men kun indimellem
- Barnet har motoriske problemer og er klodset
- Barnet smiler ikke igen, når man smiler til ham/hende
- Det er svært at få øjenkontakt med barnet, og barnet kan synes at ville undgå blikkontakt
- Barnet kan ikke lide at blive rørt ved og trækker sig tilbage fra fysisk kontakt
- Barnet isolerer sig socialt
- Barnet deler ikke sin glæde med andre

Det er sjældent at man diagnosticere børn under to år, da det først er derefter at tegnene begynder at vise sig⁵.

³ Autismen – en gådes afklaring, Uta Frith, s. 23-25

⁴ Autismen – en gådes afklaring, Uta Frith, s. 23-25

⁵ <http://www.autisme.dk/wm148293>

7 Kommunikation

Ordet kommunikation stammer fra latin: *communicare*, der betyder "at gøre fælles"⁶. Når vi kommunikerer med et andet menneske, har vi forskellige forudsætninger, som er med til at påvirke kommunikationsprocessen. Der kan være særlige forhold, som gør at det ikke altid er lige let for alle at kommunikere, det kan f.eks. være en funktionsnedsættelse som gør, at personen ikke kan opfatte og forstå talesprog. Når man skal kommunikere med andre mennesker er det vigtigt, at man bestræber de forskellige kompetencer, da der ellers kan blive behov for at anvende alternativ og supplerende kommunikation⁷. Den første kompetence er den semantiske kompetence, som betyder at man forstår sproget, ikke kun sporadisk, men fyldestgørende, og at man kan sætte ord sammen, ikke kun enkelte ord som "stop", "nej" osv. Men også længere og mere fyldestgørende sætninger. Den fonologiske kompetence, er den anden kompetence som er vigtig, da det er den som gør, at man er i stand til at skille de ord af der bliver sagt, for ellers giver sætningen ikke den rette betydning. Her tænker jeg på trykfordelingen f.eks. "Han kommer *igen*" og "Han *kommer igen*" der er forskel på betydningen alt efter hvor man lægger trykket. Det er ikke nok at kunne forstå sproget, skrive og læse det, man skal også kunne bruge sine sprogkunderskaber så det bliver effektivt, hvis man kan det, har man kommunikativ kompetence. I nogle situationer kan det være svært at udnytte ens sprogfærdigheder optimalt, her kan det være en hjælp at anvende kropssproget og mimik. En vigtig kompetence, som vedrører vores måde at kommunikere på er den pragmatiske kompetence. Pragmatisk betyder, at man lægger vægt på en praktisk gennemførelse⁸, i denne sammenhæng betyder det hvordan vi bruger sproget, om vi udtrykker os hensigtsmæssigt, ved brug af sproglig høflighed⁹.

Da det har stor betydning at man kan kommunikere med andre mennesker, for at indgå i et socialt samspil, er det vigtigt at der findes alternative kommunikationsformer, som kan være med til at hjælpe de mennesker, som ikke forstår ordenes betydning, og på den måde rammer ind i ufrivillige konflikter. Der findes mange forskellige former for alternative kommunikationsformer¹⁰, dem vil jeg komme ind på i næste afsnit. Grunden til at jeg har taget dette afsnit med om kommunikation er det fordi, at et af problemerne ved børn og

⁶ <http://www.leksikon.org/art.php?n=3268>

⁷ Dansk, kultur og kommunikation s. 112-113

⁸ <http://www.fremmedord.dk/Pragmatisk.html>

⁹ Dansk, kultur og kommunikation, s. 38-43

¹⁰ <http://www.brk.dk/BRK/site.aspx?p=12888>

unge med autisme kan ligge i, at de ikke kan beherske fællessproget. I en undersøgelse som MRC, Review of Autism Research, har udarbejdet i december 2001, viser det sig at der i Danmark er ca. 30.000 mennesker med autisme. Ud af de ca. 30.000 med diagnosen autisme er der kun 20 % der har begavelsesmæssige vanskeligheder i form af det nonverbale.¹¹

7.1 Alternativ kommunikation

Når et menneske ikke har noget talesprog, må man sikre det, at der er andre alternativer som gør, at det kan kommunikere med omverden. De har muligvis et verbalt sprog, men det er ikke sikkert at de forstår betydningen af det, og det er her vigtigt at finde en supplerende og alternativ kommunikation, som gør at de lettere forstår betydningen af det der bliver sagt til dem. Det er vigtigt at man videreudvikler barnets eller den unges kommunikationsmuligheder. Hvis de f.eks. i forvejen har et verbalt sprog, kan der sættes billeder på, så de styrker det visuelle, hvis problemet er det auditive. Når man skal til at finde ud af hvilken supplerende kommunikationsform, man skal tage i brug, er det meget vigtigt at man har noget viden om forskellige komponenter, disse komponenter er:

Udtryksmåder: (ikke-symbolske, symbolske, kropsbaserede, hjælpemidler)

Vokabular/ordforråd: (indhold, organisering, størrelse, art)

Symboler: (visuel, auditiv og/eller taktile repræsentation af begreber som fx konkrete, fotos, tegn, grafiske symboler, skrevne og talte ord)

Hjælpemidler: (fysiske objekter, fx kommunikationsbog/tavle/plade)

Teknikker: (især teknikker til udvælgelse af symboler eller til udførelse af tegn og gestus)

Strategier: (bestemte måder at bruge udtryksmåder, vokabular, hjælpemidler, symboler og teknikker på for effektivt at styrke kommunikationen)¹².

¹¹ <http://www.autisme.dk/wm148288>

¹² Dansk, kultur, kommunikation, s. 125

8 Hvad er Social Stories?

Amerikanske Carol Gray er konsulent for elever med autisme, og det er hende der har udviklet Social Stories. Carol Gray har primært haft fokus på autister med empatiforstyrrelser og dermed haft vanskeligheder ved at klare sociale relationer¹³. For at det kan lykkes, at børn med autisme lærer disse ting er det vigtigt, at der meget struktur og ydre styringer omkring børnene. Det der gør Social Stories til en succes er, at der er mange steder, hvor det har virket at lave en Social Story på de problemstillinger der har været hos den enkelte. Desuden har det hjulpet barnet således, at det ikke selv skal analysere sig frem til hvad der er korrekt, men at de har en strategi de kan gå efter, så de på den måde undgår mange ubehagelige situationer og konflikter¹⁴. Social Stories er en måde hvorpå man kan undervise i sociale færdigheder ved at øge den sociale forståelse ved at bruge visuelle hjælpemidler, i denne sammenhæng er det billeder med en lille kort tekst under, om hvad barnet skal i en given situation og hvorfor¹⁵. Når man skal lave en Social Story er det vigtigt at strukturen er stram og præcis, til dette kan man bruge disse 4 sætningstyper:

1. Deskriptive: Der beskriver en situation. Hvem, hvad og hvor.
2. Perspektive: Situationen set ud fra "autistens" eller andre personers synsvinkel – deres reaktioner og følelser i en given situation.
3. Deriktive: Sætninger der udtrykker, hvordan "autisten" så vil forsøge at reagere i den situation. Dette er skrevet i positive vendinger, fx Jeg vil prøve at huske..., eller jeg vil øve mig på...
4. Kontrol: En slags overskrift, der kan hjælpe "autisten" til at huske historien.

En vigtig grundregel når man laver en Social Story er at der ikke bør forekomme negative ord som "jeg må IKKE..", men derimod en masse positive udsagn, som er vist med eksempler under det deriktive.¹⁶ En Social Story skal beskrive en situation ud fra barnets synsvinkel, og egner sig bedst til børn som har visse verbale sprogfærdigheder, og kan læse enkle tekster. Når man har lavet en Social Story, er det vigtigt at man præsenterer den positivt for barnet, det giver nemlig barnet en følelse af at være noget specielt, og føle

¹³ <http://www.social.viborgamt.dk/sw10204.asp>

¹⁴ <http://www.fredericiaskolen.dk/Nyheder/fasket-arkiv/2005-09-29-Sofie%20B%20B8rrild/default.htm>

¹⁵ Artikel fra autismeblandet nr. 1, januar 1997

¹⁶ <http://www.fredericiaskolen.dk/Nyheder/fasket-arkiv/2005-09-29-Sofie%20B%20B8rrild/default.htm>

at historien er skrevet specielt om, og til ham/hende¹⁷. I nogle tilfælde kan barnet selv styre historien, så den voksne kan trække sig lidt tilbage, i andre tilfælde er det den voksne der bliver nødt til at styre det, da barnet ikke kan overskue det¹⁸.

8.1 Hvor kan Social Stories bruges?

Social Stories kan blive brugt alle steder hvor der er brug for en alternativ og supplerende kommunikationsform. Da Social Stories er udtænkt til børn og unge med autisme, bliver den mest brugt på skoler og i specialklasser, men også forældrene derhjemme kan have gavn af at lave en over de problemstillinger der er i hjemmet.

9 Skolen ved stadionet

Jeg har i forbindelse med denne opgave været på besøg på en kommunal skole i Haderslev, der hedder Skolen ved stadionet, som er en specialskole, der har til opgave at undervise børn med indlæringsvanskeligheder. Meningen med besøget var, at jeg sammen med to medstuderende, ville høre om brugen af Social Stories, da det er en kommunikationsform de bruger derude. Solveig Lausen der er leder på Skolen ved stadionets SFO, fortalte om de problemstillinger de har haft derude, som er blevet løst ved hjælp af Social Stories. Solveig fortalte bl.a. om en dreng som de havde i SFO'en, som kastede med sten efter de andre, og op i luften. En pædagog lavede en Social Story sammen med drengen, hvor der stod hvad han gerne måtte bruge stene til, så han på den måde ikke kastede dem, så de var til fare for ham selv og de andre. Solveig fortalte at de havde læst den for ham hver gang han skulle på legepladsen, så han kunne huske den, og ved at lave den samme gentagelse hver dag, har det gjort at drengen ikke længere kaster med stenene, men leger med dem forsigtigt nede på jorden.

9.1 Mening med besøget

Meningen med vores besøg var først og fremmest at hører om Social Story. Vi havde forinden ringet til dem for at høre hvilken alternativ kommunikationsform de brugte og Solveig nævnte, at de benyttede Social Stories og piktogrammer, og da vi aldrig havde hørt om Social Stories var vi meget spændte. Vi ville meget gerne selv lave en Social

¹⁷ <http://www.forebygovergreb.dk/cms/index.php?id=164>

¹⁸ Artikel fra autismebladet nr. 1, januar 1997

Story omkring en problemstilling, for at se om vi kunne finde ud af det, og derefter få feedback på det.

9.2 Det skete der

Vi fik en masse at vide om deres måde at lave Social Stories på, og så også nogle stykker de havde lavet, og som blev brugt på nogle af eleverne. Problemet var bare, at vi ikke selv kunne afprøve vores Social Story, da eleverne ikke kunne rumme, men Solveig ville meget gerne kigge på den for os, og give os feedback, så vi måtte hjem og finde en problemstilling, som vi kunne lave en Social Story om.

9.3 Social Story og SMITTE model

Vi har fundet en problemstilling, som vi så har lavet en Social Story på, og jeg har så lavet en SMITTE model på problemstillingen, for at man kan se hvilke tegn der skal vise sig, hvis historien var oprigtig, men i dette tilfælde har vi taget en problemstilling fra en erfaring fra en praktik. Vores problemstilling var:

Mads på 10 år har et meget hidsigt temperament. Når han bliver sur, smækker han meget kraftigt med dørene, og løber derefter hjemmefra. Mads har et dårlig verbalt sprog, og forstår informationer bedre ved at se på dem via billeder.

De billeder og navne der er brugt i vores Social Story er tilfældige, da der ikke er nogen sammenhæng mellem historie og billederne.

Se bilag

9.4 Feedback og erfaring

Ang. opgaven er det et godt forsøg, som blot skal rettes lidt til, sætningerne er for lange!

Jeg kan godt blive sur!

Når jeg er sur, smækker jeg med døren!

- og løber min vej! eller hjemmefra!

Jeg skal altid lukke døren stille op og i!

Billederne bytter plads, således at den "stille" dør er nederst.

I stedet for et krydset over døren, er det godt at bruge "forbudt" skilt: en rund ring med en skrå planke igennem, som et Ø, da dette så vil være et gennemgående tegn for noget der ikke er i orden!

De sidste billeder:

Find en voksen!

Så får jeg hjælp!

God arbejdslyst! Med venlig hilsen Solveig Lausen

Jeg har lært, at det er svært at lave en Social Story. Der er mange ting man skal tage hensyn til, og det kan være svært at få sætningerne til at være positive hele vejen igennem. Jeg syntes ikke, at det gør så meget, at vi ikke kunne få lov at prøve vores Social Story på et af børnene, da det har været spændende at lave en og få feedback på fra Solveig.

10 Hvad er piktogrammer?

Et piktogram er et symbol, der bliver brugt i stedet for tekst, vi har nok alle set det på et eller andet tidspunkt i vores liv; på en toiletdør med en kvinde og en mand på, en kørestol, eller de skilte der er ved udgange med en mand der løber. Disse er alle piktogrammer, som nogen mennesker kun kan forholde sig over for, hovedsagelig dem som ikke kan læse eller som kan læse, men ikke forstår betydningen. Piktogrammer er også en alternativ og supplerende kommunikationsform, som bliver brugt steder med børn, unge og voksne, der har indlæringsvanskeligheder¹⁹.

10.1 Piktogrammer vs. Social Stories

Jeg vil i dette afsnit prøve at sætte piktogrammer op imod Social Stories, da de minder meget om hinanden, men der er alligevel en forskel.

Piktogrammer er:

- kun billeder, der symboliser en genstand, daglig rutine
- mest lavet af tegneserie billeder
- mest til dem der slet ikke kan læse

Social Stories er:

- både billeder og tekst der symboliser en følelse eller situation
- mest lavet med både tegneserie billeder og billeder af de involverede personer
- mest lavet til dem der har det bedst med visuelt, men også kan læse lidt

¹⁹ <http://da.wikipedia.org/wiki/Piktogram>

11 Hvordan kan jeg som kommende pædagog være med til at støtte sprogudviklingen med henblik på autister?

Ved børn der får stillet diagnosen autisme, vil symptomerne vise sig omkring andet leveår, heriblandt forsinket sprogudvikling²⁰. Det er vigtigt at man helt fra barnet er spæd, snakker med/til det, så det lærer ens stemme at kende, selvom at barnet ikke reagerer som det skal, er det vigtigt, at man ikke opgiver håbet²¹. Jeg har ikke rigtig kunne finde noget primært materiale omkring hvad man mere skal gøre, så jeg har skrevet, hvad jeg mener og tror. Jeg har en forestilling om at det er lettere for barnet med autisme, at lære ord og betydningen hvis man siger små korte sætninger, og kun en ting af gangen. At man arbejder en og en sammen, så barnet ikke sidder i store forsamlinger og får informationerne at vide, men at man er på enmandshånd, pædagog og barn imellem. Hvis barnet kan læse lidt, syntes jeg at det er en god idé, at lave en social story om små ting, således at barnet lærer hvad ordene betyder.

12 Hvordan kan man hjælpe en autist med at gøre dagen overskuelig ved hjælp af alternativ kommunikation?

Ved hjælp af Piktogrammer eller Social Stories, er det muligt at give dagen struktur for et barn med autisme, og det er vigtigt at der er system i det de skal. Nogle autister skal have det mere struktureret end andre, ved nogen er det nødvendigt at der er skemaer med billeder af, hvad der skal gøres i hvilken rækkefølge, imens andre kan klare sig med små beskeder eller billeder²². Jeg mener personligt, at der er tre gode ting man kan huske på, for at hjælpe den enkelte. Det første er at lave en tavle med de nødvendige billeder og tekst på, det andet er at man er en til en når der gives informationer, den sidste og vigtigste ting pædagogen, forældrene eller andre skal huske på, er at have en masse tålmodighed.

²⁰ http://www.centerforautisme.dk/blind_for_andres_sind.6

²¹ http://www.dsgnet.dk/Sites/artsym/Forsinket_sprogudvikling.asp

²² Hvordan undervises autistiske børn, unge og voksne? – skriftserie om autisme 4, s. 8-13

13 Konklusion

Autisme er ikke en børnesygdom som man vokser fra, men en udviklingsforstyrrelse, som kan gøre, at man enten ikke har et verbalt sprog, eller har et sprog, uden at kunne forstå betydningen af det der bliver informeret om. Når et barn bliver født, kan man ikke se på det at det lider af autisme, men omkring to års alderen kan de første tegn vise sig, i form af at barnet ikke reagere som man kunne håbe, eller har motoriske problemer. Når et barn skal undersøges for om det har autisme, skal der laves nogle undersøgelser, som går helt tilbage til barnets fødsel, da man ikke bare kan lave en scanning eller blodprøve. Undersøgelserne går ud på at man analyserer barnets udvikling, om det udvikles som det skal, eller om det er under gennemsnittet.

Der findes mange forskellige former for alternativ kommunikation, men jeg har i denne opgave, fået mere kendskab til Social Story, som er udarbejdet af Carol Gray, der har været beskæftiget med børn med autisme igennem 21 år, samt piktogrammer. Hvor piktogrammer anvendes mest ved personer uden verbalt sprog, er Social Stories mere rettet mod personer med noget eller fuldt verbalt sprog, men som har det bedst med det visuelle.

Når man skal lave en Social Story er det vigtigt at man kender de grundlæggende regler, som er at den skal laves i jeg-form, der må ikke være negative ord som, "jeg må ikke", men en mulighed til et andet alternativ. Derudover skal historien være vejledende, i starten er det en god ide at have med hvordan barnet reagere i visse situationer, og til sidst en måde som man ønsker at barnet reagere på, således at barnet har en snor at gå efter.

Som kommende pædagog er det vigtigt, at man har kendskab til autisme inden man begynder at arbejde med dem, da man på den måde ikke skaber for megen uro. I hjemmene eller på de institutioner, der har autister, er det vigtigt at man tilpasser kommunikationsformen til den enkelte, an på hvor slemt autismen er.

Jeg var sammen med to medstuderende ude på en skole i Haderslev, hvor vi fik mulighed for at stille lederen af SFO'en, Solveig Lausen, spørgsmål om det at arbejde med autister og brugen af Social Stories. Vi hørte forskellige eksempler på hvordan en Social Story kan hjælpe et barn med autisme, med at gøre dagen og uvante situationer mere overskuelige. Vores mening var at vi ville lave en Social Story, der kunne prøves af, men der var ingen af børnene derude der kunne rumme det, så Solveig ville give feedback på det. Vores

planer blev lidt ændret, men det gjorde ikke så meget, og vi fik en positiv feedback på vores Social Story.

Når man skal støtte sprogudviklingen hos et barn med autisme, er det vigtigt at man starter helt i bunden med de små korte ord, og derefter gradvis øger mængden. Det vigtigste en pædagog skal huske på er at have meget tålmodighed, da barnet ikke har så let ved at lære, samt at man stresser barnet mere, når man selv bliver stresset af at man ikke kan se fremskridt for hver dag, da det også kan ske.

14 Litteraturliste

Bøger:

Frith, Uta, "Autisme – en gådes afklaring", 2005, 2. udgave 1. oplag, Hans Reitzels forlag, s. 23-25

Sørensen, Mogens, "Dansk, kultur, kommunikation", 2007, 1. udgave 2. oplag, Akademisk forlag, s. 120-125

Internet:

<http://www.autisme.dk/wm148288>

<http://www.social.viborgamt.dk/sw10204.asp>

<http://www.fredericiaskolen.dk/Nyheder/fasket-arkiv/2005-09-29-Sofie%20B%C3%B8rrild/default.htm>

<http://www.fredericiaskolen.dk/Nyheder/fasket-arkiv/2005-09-29-Sofie%20B%C3%B8rrild/default.htm>

<http://www.forebygovergreb.dk/cms/index.php?id=164>

<http://da.wikipedia.org/wiki/Piktogram>

http://www.centerforautisme.dk/blind_for_andres_sind.6

http://www.dsgnet.dk/Sites/artsym/Forsinket_sprogudvikling.asp

<http://www.autisme.dk/wm148293>

Blade:

Artikel fra autismeblandet nr. 1, januar 1997

Skriftserie om autisme 4, "Hvordan undervises autistiske børn, unge og voksne?" Forlaget Skolepsykologi, s. 8-13

Bilag 1: Vores egen Social Story

Jeg hedder Mads

Jeg kan godt blive sur nogen gange

Når jeg bliver sur smækker jeg med dørene

Og løber nogen gange hjemmefra

Når jeg bliver sur skal jeg lade dørene være

Og finde en voksen

Som kan hjælpe mig

Bilag 2 - SMTTE model

Tema: Aldersgruppe: Dato:	Læringsmål	Tegn	Tiltag/aktivitet	Hvordan evaluere og dokumentere ?	Evaluering
Alsidig personlighed	Få Mads til at styre sit temperament	At Mads tager det mere roligt når han bliver sur, ved at bruge den social story der bliver lavet til ham	Lave en Social Story omkring problemet	Mads begynder at finde en voksen når han er sur, så han kan få hjælp	
Socialt					
Sprog	Få Mads til at være bedre verbalt	At Mads begynder at bruge flere ord og gentage efter andre	Læse små bøger for ham, f.eks. 1 bog om ugen, så han hører den mange gange, samt benævne hans tilstand (jeg kan godt se at du er ked af det...)	Mads begynder at bruge ord i konflikter, i stedet for at løbe væk eller smække med dørene	
Krop og bevægelse					
Natur og naturfænomener					
Kulturelle udtryksformer					